

TELEVIZIJA

(4. razred – izborni predmet)

UVODNA SKRIPTA

Sadržaj

Televizija i televizor – povijest i zanimljivosti	3
Glavne prednosti televizije.....	5
Nedostaci televizije.....	5
Ovisnost o televiziji.....	6
Izreke i citati o televiziji	7
Obzirom na sadržaj danas postoji nekoliko osnovnih vrsta TV -emisija.....	8
Važne godine u povijesti HRT-a.....	9
HRT DANAS	13
Važne godine u povijesti televizije i televizora.....	14
Najgledaniji TV događaji u povijesti	15
Tko je izumio televiziju? Razvoj televizora	16

Televizija i televizor – povijest i zanimljivosti

Riječ televizija u hrvatskom bi se jeziku mogla prevesti kao **dalekovidnica** – gledanje na daljinu. Riječ televizija dolazi od **grčke riječi tele** - daleko i **visio** - gledanje, pogled.

Temeljni princip televizije je pretvaranje pokretne slike u električni signal pogodan za prijenos, te obrnuti proces kod prikaza. Televizija spaja sliku i zvuk i danas je najutjecajniji medij. Može služiti za informiranje, zabavu i obrazovanje. Nazivamo ju i *prozorom u svijet* jer nam približava događaje udaljene tisućama kilometara. Tako, primjerice, u svome domu možemo pratiti utakmicu koja se u tome trenutku odvija u Engleskoj.

Zašto je televizija toliko snažan medij? Govoreći o televiziji, prije svega valja na umu imati da je:

- lako dostupna – sve što vam treba je struja i televizor,
- najjeftinija zabava – plaćamo samo pretplatu/pretplatu za mjesečno korištenje,

- ne iziskuje od nas pretjerani mentalni napor za praćenje najpopularnijih sadržaja za gledanje (sve što spada u domenu zabave),
- sadržaji najgledanijih emisija pomno su smišljeni i djeluju po principu nastavaka – traže svakodnevno ili tjedno praćenje,
- sadržaji su vizualno privlačni – lijepi glumci i mjesta radnje, reklame nude savršenstvo slike i zvuka...

21. studenog – svjetski dan televizije.

Glavne prednosti televizije

- brzina reakcije,
- mogućnost demonstriranja proizvoda u stvarnim uvjetima,
- široki obuhvat i velika pozornost,
- vizualni i zvučni efekti,
- masovna upotreba i široki utjecaj,
- bolje pamćenje i prihvaćanje propagandne poruke.

Nedostaci televizije

- kratkotrajnost propagandne poruke i nužnost njena ponavljanja,
- poštivanje vremena emitiranja i visoki troškovi,
- prenatrpanost programa,
- smanjenje ciljne publike (sve veći broj TV-postaja uzrokuje sve manji postotak publike).

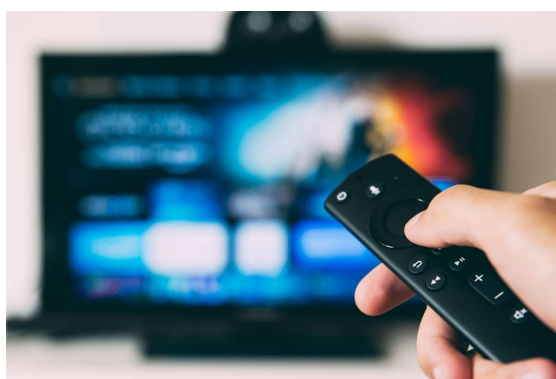
Ovisnost o televiziji

Televizor postaje sve intimniji prijatelj naših obitelji. Ekran privlači pozornost čak i onda, kad nudi banalne, beskorisne ili čak štetne sadržaje. U obiteljima nema atmosfere zajedništva... Što smo manje zajedno, to se manje radujemo jedni drugima, rjeđe pomažemo jedni drugima, manje vremena posvećujemo čitanju vrijednih knjiga, vlastitim hobijima ili molitvi...onome što nas izgrađuje zapravo..

Mnogi su postali pravi ovisnici o televiziji. Teško im je čak zamisliti i jednu jedinu večer bez nje.

Naravno, nije sve što televizija nudi štetno. Neki programi imaju ambiciju obrazovati, drugi mogu biti prava razonoda. No ipak, treba znati prepoznati i ignorirati one druge – programe koji manipuliraju, demoraliziraju, koji su loši.

Ukoliko se neumjereno gleda televiziju, učimo se pasivnosti. Od nas ništa ne traži, ništa nismo dužni dati, ne trebamo se angažirati, nema nikakvog napora s naše strane. Slike se izmjenjuju takvom brzinom da nemamo vremena razmišljati niti dublje proživjeti ono što se gleda. U konačnici, gledatelj postaje potpuno prazan, hladan promatrač.

Izreke i citati o televiziji

Kada bi svi tražili mir umjesto drugog televizijskog prijemnika u svijetu bi zavladao mir. **John Lennon**

Mislim da je televizija jako educirajuća. Kad god je neko upali, ja odem u drugu sobu i počnem čitati neku knjigu. **Groucho Marx**

Kada sam kupio svoj prvi TV prijemnik, prestao sam brinuti o tome da li imam bliske veze sa nekime. **Andy Warhol**

Mrzim televiziju. Mrzim je isto koliko mrzim i kikiriki. Međutim, ne mogu nikako da prestanem jesti kikiriki. **Orson Welles**

Na Beverly Hillsu ljudi ne bacaju svoje smeće... Oni od njega naprave televizijski show. **Woody Allen**

Televizija je medij za zabavu koji omogućava da milioni ljudi slušaju istu šalu u isto vrijeme, a da opet ostanu usamljeni. **T. S. Eliot**

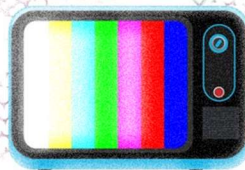
Obzirom na sadržaj danas postoji nekoliko osnovnih vrsta TV - emisija

1. INFORMATIVNE EMISIJE - donose obavijesti o najvažnijim zbivanjima tijekom dana (tv-dnevnik) ili tijekom tjedna, tu se ubrajaju i okrugli stolovi o aktualnim temama, prijenosi važnih događaja i sl.

2. ZABAVNE EMISIJE - glazbene emisije, tv-kvizovi i druga natjecanja, tv-razgovori i dr.

3. EMISIJE IZ KULTURE - govore o kulturnim zbivanjima - kazalište, izdavačka djelatnost, festivali, kulturna baština i dr.

4. ZNANSTVENE EMISIJE - izvješćuju o znanstvenim dostignućima, daju tumačenja znanstvenih pojava, sadrže rasprave o znanosti i sl.

5. OBRAZOVNE EMISIJE - namijenjene djeci i odraslima za pouku iz raznih područja

6. FILMOVI

7. SPORTSKE EMISIJE - prijenosi utakmica i drugih natjecanja, povijest sporta i dr.

8. EMISIJE ZA DJECU - prilagođene djeci predškolske dobi i osnovne škole

9. PROMIDŽBENE EMISIJE - populariziraju pojedine ličnosti, proizvođače, proizvode i dr.; to su najčešće tv-oglas

Važne godine u povijesti HRT-a

1956. godina

15. svibnja - počinje s radom prvi TV odašiljač s hotela Tomislavov dom na Sljemenu. Reemitirao je programe postaje RAI 1. Prvi TV prijenos uživo s gala otvorenja Zagrebačkog velesajma dogodio se 7. rujna, a emitiranje eksperimentalnog programa Televizije Zagreb započelo je 29. studenog.

1957. godina

Prvi prijenos sportskog događaja uživo bio je izravni prijenos nogometne utakmice između Italije i Jugoslavije, u svibnju s maksimirskog stadiona (Marconi reportažnim kolima s tri kamere te pripadnom opremom za prijenos slike i zvuka).

1966. godine

Instaliran odašiljač na Sljemenu - počelo je eksperimentalno emitiranje Drugog programa Televizije Zagreb s povremenim emitiranjem u boji. TV Zagreb slavi svoju 10. godišnjicu postojanja.

1968. godine

Televizija Zagreb prenosi koncert pop-glazbe iz Opatije: uživo i prvi put u boji.

1972. godine

Počinje stalno emitiranje Drugog programa Televizije Zagreb.

1975. godine

Programi Televizije Zagreba emitiraju se u boji. Ova godina označena je početkom emitiranja dnevnih novosti.

1983. godine

Instaliran je i pušten u pogon prvi proizvodni televizijski studio na Prisavlju.

1988. godine

Novi RTV centar na Prisavlje 3 počinje se pretvarati u stalni dom za cijelu programsku proizvodnju. Počinje emitiranje trećeg programa Televizije Zagreba.

1990. godine

Uvodi se teletext kao stalni TV servis. U lipnju, po odluci Sabora, Radiotelevizija Zagreb mijenja naziv u Hrvatska radiotelevizija (HRT).

1991. – 1992. godine

U razdoblju između srpnja 1991. i veljače 1992. trajao je agresivni rat protiv Hrvatske. Tijekom rata 80% odašiljača u Hrvatskoj i više od 30 TV prijenosnika bilo je okupirano ili oštećeno, a neki su bili potpuno uništeni.

1993. godine

HRT postaje punopravni i aktivni član Europske unije radiotelevizija (EBU).

1995. godine

U veljači je glavna režija preseljena na Prisavlje. To je značilo da se sva tri kanala (programa) Hrvatskog radija, uključujući i Radio Sljeme, emitiraju iz nove zgrade HRT-a.

1997. godine

Prva zemaljska satelitska postaja na Prisavlju stavljena je u pogonu u studenome..

1999. godine

U listopadu započinje 24-satno emitiranje svih triju kanala Hrvatske televizije.

2002. godine

Treći program Hrvatske televizije mijenja naziv u HRT PLUS.

2013. godine

Hrvatska televizija prešla je na emitiranje u formatu slike 16:9, još uvijek u standardnoj razlučivosti (SD). Razlog je bio sve broj televizora s ekranima u tom formatu pa je gledanje izvornog sadržaja u formatu 4:3 bilo neugodno.

Takav prijelaz je zapravo puno teži nego prijelaz na visoku rezoluciju jer u tom trenutku ne samo da bi svi proizvodni pogoni morali promijeniti format, nego se problem javlja sa svima do tada snimljenim (pa i arhivskim) sadržajima u formatu 4:3. Televizori podešeni da sami automatski “popunjavaju” ekran bez obzira na to u kojem formatu im pristiže slika “skakali” su pokušavajući se prilagoditi jednom ili drugom primljenom formatu.

2014. godine

Hrvatska radiotelevizija prenosi Zimske olimpijske igre iz Sočija i svjetsko nogometno prvenstvo iz Brazila DVB T2, MPEG4 tehnologijom u visokoj razlučivosti.

HRT DANAS

HRT je javna radijska i televizijska ustanova koja se uglavnom financira od pristojbe i promidžbenih poruka. Sjedište HRT-a, Hrvatskog radija, Hrvatske televizije i Glazbene proizvodnje nalazi se u modernom kompleksu zgrada na Prisavlju 3, na obali rijeke Save, južno od centra Zagreba.

HRT se ponosi različitim velikim projektima (npr. Mediteranske igre u Splitu 1979. godine, Zimske olimpijske igre u Sarajevu 1984. godine, Eurosong Zagreb 1990. godine, Svjetski kup u skijanju na Sljemenu od 2005. do 2014. godine, itd.), programskim uspjesima, radijskim i televizijskim međunarodnim priznanjima.

Posljednji veliki trenutak u povijesti HRT-a je prelazak s analognog na digitalni sustav emitiranja programa.

Važne godine u povijesti televizije i televizora

1950. godine

Zenith Radio Corporation predstavio je prvi daljinski upravljač za TV nazvan "Lazy Bone". S njim je bilo moguće upaliti i ugasi TV prijamnik te mijenjati kanale, no bio je na uređaj spojen kabelom.

1955. godine

Prvi bežični TV daljinski upravljač, Flash-Matic. Bio je to jednostavan uređaj koji je usmjeravao zrake svjetla prema fotoelektričnoj ćeliji kako bi se promijenili programi ili upalio i ugasio televizor. Nažalost, i pomalo smiješno, ćelija je reagirala i na druga jaka svjetla, uključujući sunčevu svjetlost, što je vodilo do nasumičnog prebacivanja programa.

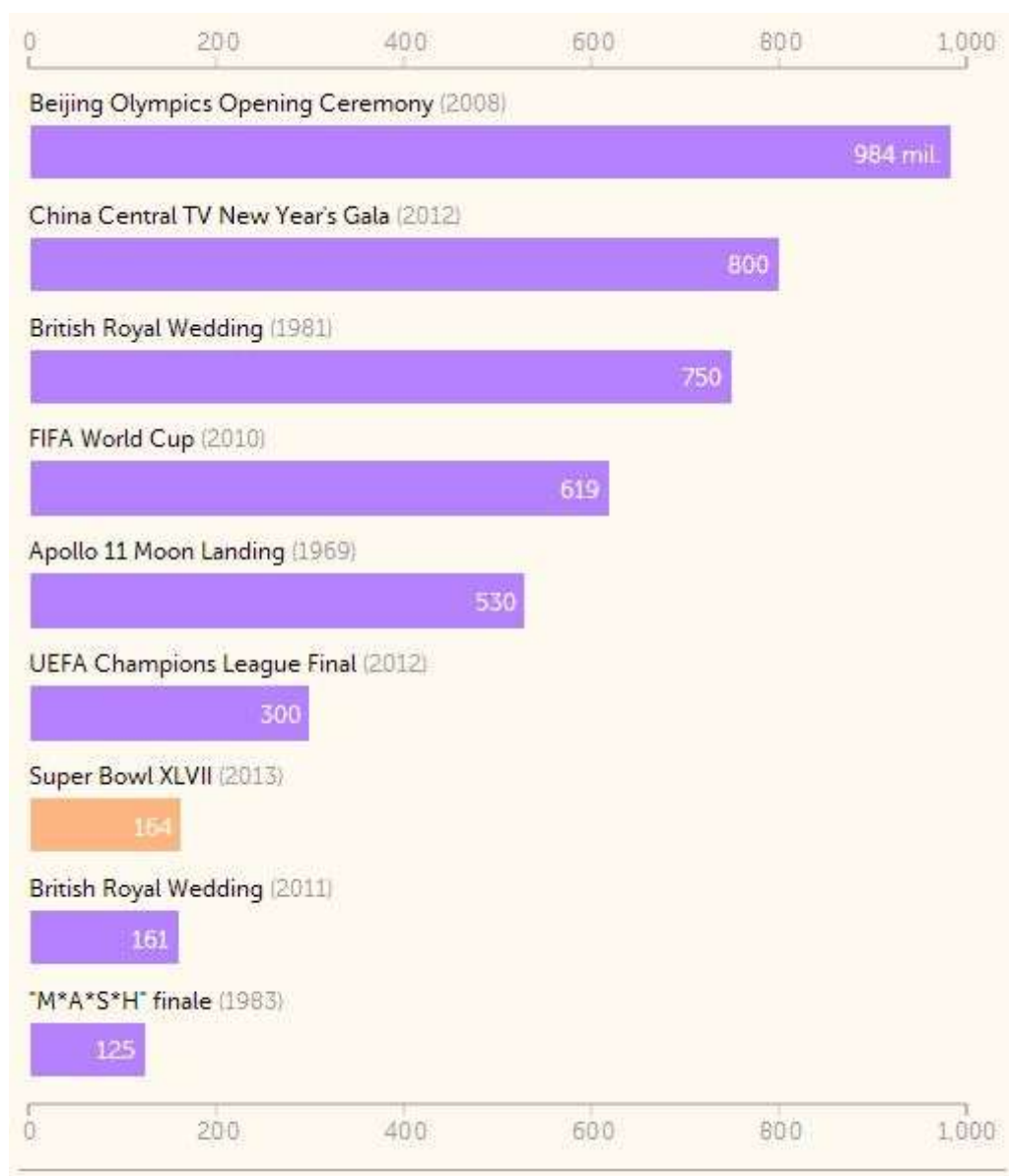
1981. godine

U SAD-u je predstavljen HDTV (High Definition TV) koji je danas standard u snimanju i emitiranju televizijskog programa.

1995. godine

Prva televizijska emisija emitirana je putem interneta. Ujedno na tržište dolaze i prvi plazma televizijski prijamnici čija je cijena iznosila 20.000 dolara po komadu. Nakon samo dvije godine cijena im je prepolovljena

Najgledaniji TV događaji u povijesti (do 2013. godine)

Tko je izumio televiziju? Razvoj televizora

Razvoj televizora počinje prvim modelima još dvadesetih godina 20. stoljeća. Prvi modeli su imali toliko mali ekran i lošu rezoluciju i kvalitetu slike da su tek pružali neznatno više informacija o prikazanom događaju od radio prijemnika.

Razvoj televizora također možemo podijeliti na vrijeme **crno-bijelih televizora i televizora u boji**, pri čemu su crno-bijeli televizori koristili nijanse sive boje za prikaz različitih intenziteta. **Prvi televizor u boji** prema nekim podacima je bio RCA **proizveden 1954. godine**.

Oprema za prenošenje vizualnih podataka radijskim valovima uvelike je ovisila o katodnim cijevima koje je 1897. izumio njemački fizičar Karl Braun.

Zasluga za prvu javu demonstraciju televizije pripada Johnu Logieu Bairdu.

Baird je **1929. godine** poslao prve televizijske slike putem BBC-ovih odašiljača, a godinu kasnije pustio je svoje prijarnike na tržište.

John Logie Baird (1888.-1946.), škotski inženjer i izumitelj

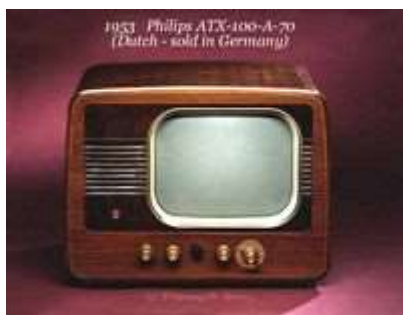
Emitron, jedna od najranijih studijskih kamera

Televizija iz 1930. godine

Uz razvoj televizije, javlja se i iconoskop, **prva elektronska kamera** iz ruku Vladimira Zworkina.

Godine 1953. po **prvi puta** je u Americi **predstavljena televizija u boji**, ali trebala je doradu jer je bila vrlo loše kvalitete.

Televizija iz 1953. Godine

1960. Amerika lansira svoj prvi komunikacijski satelit „Echo 1 A“. Tada počinje epoha **satelitskog prijenosa** pa nam tako danas stižu vijesti i slike čak i iz najudaljenijih krajeva.

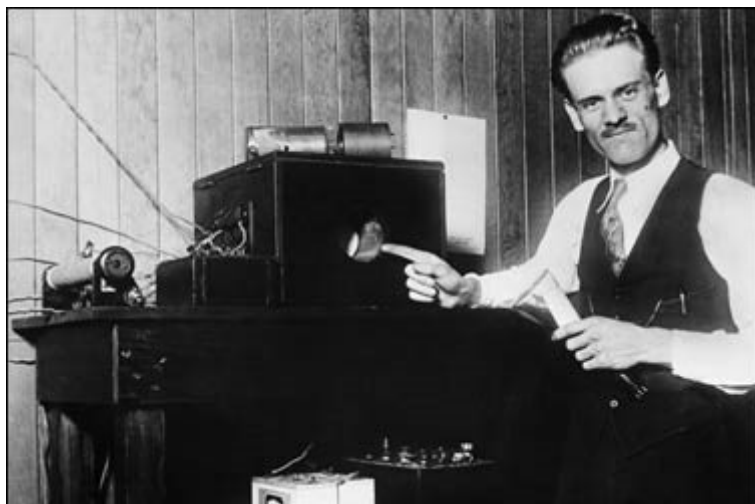

1979. Tranzistorska televizija Portland 19" TC-961DP

Zasluga za izum televizora se svodi na dvoje različitih ljudi koji su oboje radili na istom problemu u slično vrijeme. To su bili **Vladimir Kosma Zworykin** i **Philo Taylor Farnsworth**. Zworykin je imao patent, ali Farnsworth sliku.

Zworykin je zaslužen kao **otac moderne televizije**. To je zato što je patent za srce TV-a, **elektronsku skenirajuću cijev**, prvi prijavio Zworykin davne 1923., pod imenom **ikonoskop**. **Farnsworth** je bio **prvi** od dvojice izumitelja koji je uspješno **demonstrirao prijenos televizijskog signala**, što je učinio 7. rujna **1927.** koristeći skenirajuću cijev vlastite izrade.

Ljudi kojima možemo zahvaliti izum te *šarene kutije za gledanje* su Willoughby Smith, Paul Gottlieb Nipkow, John Logie Baird i drugi. Svi su oni nekim svojim izumom doprinijeli nastanku televizije kakva nam je poznata danas.

Philo T. Farnsworth sa svojom televizijskom cijevi.